

## راهنمای اخلاقی کار با حیوانات آزمایشگاهی

۱- امروزه استفاده از حیوانات در پژوهش‌های مختلف روز افزون بوده و نقش آنها در پیشرفت علم بر همگان آشکار می‌باشد. تعالیم دینی و پایبندی به اصول اخلاقی حکم می‌کند در کار با حیوانات آزمایشگاهی نسبت به رعایت حقوق آنان دقت کافی بعمل آید و فقط در مواردی از تحقیق روی حیوانات آزمایشگاهی استفاده شود که نتایج تحقیق منجر به ارتقاء سلامت جامعه گردد. رعایت حقوق حیوانات شامل تمام مراحل استفاده از جمله، حمل، نگهداری، تغذیه و اجرای پژوهش می‌باشد.

### الف: شرایط حمل و نقل حیوان:

- ۱- وسیله نقلیه‌ای که برای حمل حیوان مورد استفاده قرار می‌گیرد باید دارای شرایط لازم باشد (۱).
- ۲- از محل خرید تا محل دائم نگهداری حیوان، شرایط حرارتی، نور و هوای تنفسی رعایت گردد.
- ۳- در اثر جابجایی، آسیب و جراحاتی به حیوان وارد نشود.

### ب: شرایط نگهداری:

- ۱- فضا و قفس نگهداری حیوانی با نوع حیوان متناسب باشد و مکرراً از نظر شرایط زندگی مناسب حیوان کنترل گردد.
- ۲- در قفس‌ها امکان استراحت حیوان وجود داشته باشد.
- ۳- حیوانات در مجاور حیوانات شکارچی خود قرار نگیرند.
- ۴- امکان مشاهده کافی قفس توسط فرد مراقب وجود داشته باشد.
- ۵- آلودگی صوتی آزار دهنده در محیط نگهداری حیوان وجود نداشته باشد.
- ۶- برای گندزدایی و تمیز نمودن محیط نگهداری حیوان از مواد ضد عفونی کننده استاندارد استفاده شود.
- ۷- با توجه به نوع حیوان، تغذیه و آب مناسب در اختیار حیوان قرار گیرد.
- ۸- نظافت محل نگهداری و استراحت حیوان بصورت منظم صورت گیرد.
- ۹- محل نگهداری، تهویه مناسب داشته باشد و پاکسازی فضولات بصورت مداوم و منظم صورت گیرد.
- ۱۰- محل نگهداری حیوان، دارای نور، اکسیژن، رطوبت و دمای مناسب باشد.
- ۱۱- برای نگهداری اجساد و دفن آنها پیش‌بینی لازم با توجه به رعایت اصول بهداشتی صورت گیرد.

۱۲- جز موارد ضروری پژوهش، از حیوانات بیمار یا دارای شرایط ویژه مثل بارداری و شیردهی استفاده نگردد.

۱۳- زمان کافی قبل از پژوهش، جهت سازگاری حیوان با محل نگهداری در نظر گرفته شود.

۱۴- شرایط مناسب نگهداری حیوان، قبل از ورود در نظر گرفته شود.

۱۵- اگر حیوانات در فضای باز نگهداری می‌شوند برای حیوانات پناهگاه در نظر گرفته شود.

۱۶- قفسها و کلیه قسمتهای ساختمانی محل نگهداری حیوان باید قابل ضد عفونی و شستشو باشد.

### ج) پرسنل:

۱- برای پرسنل محل نگهداری حیوانات فضای کافی و مناسب در نظر گرفته شود.

۲- کارکنان شاغل در محل نگهداری و پژوهش حیوانات و محققین، باید آموزشهای کافی کار با حیوانات را فرا گرفته باشند.

۳- لباس و امکانات حفاظتی مناسب برای کارکنان در نظر گرفته شود.

۴- پرسنل نسبت به رعایت اصول بهداشتی و رعایت مقررات ایمنی توجیه گردند.

۵- امکانات و اقدامات مناسب در صورت آسیب دیدگی پرسنل توسط حیوانات پیش بینی گردد.

### د): شرایط اجرای پژوهشهای حیوانی:

۱- با توجه به اطلاعات آماری، حداقل تعداد حیوان مورد آزمایش قرار گیرد.

۲- امکان روشهای جایگزین مناسب آزمایشگاهی و کامپیوتری بجای پژوهش حیوانی وجود نداشته باشد.

۳- آزار رسانی حداقل به حیوان در حین مطالعه صورت گیرد.

۴- استفاده از بی حسی، بیهوشی یا مسکن مناسب در مواردیکه درد آزار دهنده یا استرس به حیوان وارد می‌شود لازم است.

۵- کاهش درد و رنج حیوانی پس از جراحی صورت گیرد.

۶- درموردی که کشتن حیوان ضروری است، اصول اخلاقی رعایت گردد.

۷- رعایت کدهای کار با حیوانات در طول مطالعه صورت گیرد.

#### References:

- ۱- Animal Transportation Guidelines. : IACUC Approved: ۸/۲۴/۲۰۱۱.
- ۲ -American psychological association. Guidliner for ethical conduction in the care and use of Nonhuman Animals in research. ۲۰۱۲
- ۳- The international, professional Society devoted to the Secientific study of applied animal behavior. Ethical treatment of animals in applied animal behavior research. ۲۰۰۲
- ۴- South African Medical Research Council. Guidlines on ethics for medical research: use of animals in research and training. ۲۰۰۴.
- ۵- GIRCOR Guide for the ethical evaluation of experiments using Laboratory animals. ۲۰۰۹
- ۶- International council for Laboratory animal Science Ethical guidlines for researchers. ۲۰۱۵
- ۷- Nuffield council on bioethics. The ethics of research involving animals. ۲۰۰۵

مجری طرح تحقیقاتی:

اینجانب

متعهد می گردم در تمامی مراحل پژوهش فوق الذکر راهنمای اخلاقی کار با حیوانات آزمایشگاهی را رعایت نموده و بر فعالیت همکارانم در اجرای این راهنما نظارت کامل داشته باشم.

تاریخ:

امضا: